

Technický sníh přírodu neničí Mýty a skutečnost o technickém zasněžování sjezdových tratí

Někteří vodohospodáři a ekologové tvrdí, že zasněžování sjezdovek významně škodí přírodě. Vycházejí ale velmi často buď z nedoložených údajů, nebo rovnou používají zavádějící a mnohdy i nepřesná čísla a argumenty. Popisují pouze lokální dopady a nezohledňují celkový vliv na životní prostředí a další souvislosti.

Vliv zasněžování technickým sněhem na přírodu je přitom naprosto minimální. Jednak jsou popisované důsledky pro okolí velmi malé a zejména se zasněžování provádí na minimálních plochách a používá se přitom relativně malý objem vody. Ta je odebírána výhradně jako povrchová – tedy z řek, potoků, přehrad a nádrží. Voda přitom není spotřebovávána, ale je jen přeměněna na jiné skupenství a načas zadržena v krajině. Na jaře, či při oblevách potom v drtivé většině odtéká do stejného povodí, odkud byla čerpána na sjezdovky. Objevily se také spekulace o zpoplatnění odběru povrchových vod pro zasněžování.

Nejčastější mýty:

Ministerstvo zemědělství připravilo novelu vodního zákona, kde mimo jiné zavádí poplatek za odběr povrchové vody pro zasněžování.

Skutečnost: Ministerstvo zemědělství ČR na základě dotazu médií pouze konstatovalo, že se tímto podnětem, stejně jako mnoha dalšími, bude zabývat. Aktuální novela vodního zákona ale nic ve zmiňované oblasti poplatků za odběr povrchové vody neobsahuje. Proto považujeme toto téma za hypotetické a tedy neaktuální.

Na výrobu technického sněhu se spotřebuje mnoho vody, která se postupně stává nedostatkovou komoditou.

Skutečnost: Podíl odebrané vody z měsíčních průtoků je v zimních měsících 0,5-3 %. V jiných měsících je to 0, takže z ročního průtoku se jedná jen o minimum odebrané vody. Pro zasněžování 1 m² plochy do výše 20 – 35 cm sněhové pokrývky je třeba 70 – 120 l vody. Po přepočtu to znamená spotřebu cca 1000 m³ vody na zasněžování 1 ha plochy sjezdových tratí. Reálná vrstva technického sněhu je ale okolo 65 cm, takže všechny skiareály v Česku spotřebují na zasněžování cca 3 mil. m³ vody za rok. Celkový odběr povrchových vod v ČR je asi 1250 mil. m³. Odběr pro zasněžování tak vůči celkovému množství vod tvoří pouze 0,2 %. Mnohem větším problémem je zavlažování travníků a napouštění bazénů, kde se navíc často používá pitná voda.

Pro technické zasněžování v celé republice je třeba zhruba 42 milionů kubiků vody (J. Flousek, KRNAP).

Skutečnost: Jde o absolutní nesmysl. Celková plocha všech sjezdovek v ČR je asi 2100 ha. Podíl sjezdovek s technickým zasněžováním je zhruba 70 %, tedy 1470 ha. Při uváděném objemu 42 milionů kubiků by na sjezdovkách leželo cca 7 metrů technického sněhu! Všechny skiareály v Česku spotřebují na zasněžování cca 3 mil. m³ vody za rok, což potvrzuje evidence Ministerstva zemědělství ČR, jakožto nadřízeného orgánu jednotlivých „povodí“, kde se povrchové vody odebírají. Tvrzení ekologa J. Flouska se tedy od reality odlišuje zhruba čtrnáctinásobně...

Plocha technicky zasněžovaných sjezdovek je příliš velká.

Skutečnost: Přehrada Lipno má 4870 ha, takže lze dovodit, že plocha všech zasněžovaných sjezdovek v Česku představuje zhruba jen 30 % plochy přehrady. Například podíl zasněžovaných sjezdovek v KRNP vůči celkové ploše parku je pouze 0,83 %.

Chceme mít pitnou vodu, nebo si užívat na svahu?

Skutečnost: dávat do souvislosti nedostatky pitné vody s využitím povrchové vody pro zasněžování je populistický nesmysl. Jedná se o naprosto nepodloženou úvahu, které chybí argumenty. Voda se při zasněžování neztrácí (přetváří se na jiné skupenství) a navíc má pozitivní bilanci při zadržení v krajině.

Do technického sněhu se přidává chemie.

Skutečnost: Je to nesmysl – jsou to jen ničím nepodložené úvahy jednotlivců, které média s povděkem stále rozšiřují. Jednak se aditiva již delší dobu nepoužívají a i ty přísady, se kterými se experimentovalo v minulém desetiletí, měly řádná povolení a certifikáty nezávadnosti.

Skiareály odebírají vodu bez povolení a nikdo ji neměří.

Skutečnost: Nikoli. Odběr vody je prováděn v souladu s „Rozhodnutím o povolení odběru povrchových vod“, který vydává vodoprávní orgán – příslušný pověřený Odbor životního prostředí Městského úřadu. Ten stanoví denní, měsíční a roční odběry a zejména také minimální zůstatkový průtok. Odběrné místo v toku je projekčně zpracováno tak, aby nemělo zásadní vliv na migraci živočichů a zajistilo minimální zůstatkový průtok v toku. Kontroly provádí Česká inspekce životního prostředí a příslušné vodoprávní úřady.

Při zasněžování se ztrácí voda. Až 40 % vody neskončí na sjezdovce, protože se odpaří z nádrží, kde se shromažďuje pro sněhová děla. Část se vytrácí sublimací a část lehkých krystalků ledu odváne vítr.

Skutečnost: pomineme-li fakt, že údaj je zkreslený (má být ztráta 15 – 40 %), pochází z deset let staré studie a navíc z vysokohorského prostředí Alp, lze zejména konstatovat, že v našem prostředí je odpařování zanedbatelné. Akumulační nádrže u nás nedosahují takové plochy a objemu, jako je tomu ve velkých alpských střediscích s potřebou zasněžovat několiknásobně větší plochy. V českých areálech je v současné době voda většinou odebírána přímo z horských řek a potoků. S ohledem na ochranu horských toků je přesto koncept budování akumulacních nádrží správný, je však potřeba zvolit vhodnou plochu pro její umístění (s ohledem na přírodní hodnoty území). Největší část vody, která neskončí na sjezdovce, jsou pouze lehké částice – ty ale dopadnou do vzdálenosti maximálně několika desítek metrů od sjezdovky a vodní poměry v povodí neovlivní. Tvrzení o 40% ztrátě vody je tedy mnohonásobně nadhodnoceno.

Sněhová děla spotřebovávají velké množství energie.

Skutečnost: Výroba sněhu sice vyžaduje elektrickou energii, ale provozovatelé si ji samozřejmě platí sami a celková spotřeba není až tak vysoká. Reálná čísla spočítaná na jednu sjezdovku, která je schopná být základem fungování menší horské obce, jsou zanedbatelná – spotřeba energie na vysněžení sjezdovky o délce 850 m, šířce 35 m do výšky 30 cm sněhu představuje spotřebu jen 10 domácností.

Technický sníh taje později a zůstává na sjezdovkách déle. Následkem může být změna půdní fauny a skladby vegetace, kde přibývají později kvetoucí druhy.

Skutečnost: Sníh na horách ležel vždy – někdy 4, jindy ale i 5 měsíců. Pokud nyní leží na určitém místě o 2 týdny déle, nepřináší to zásadní problém. Zasažené plochy jsou navíc minimální.

Sjezdové tratě se nacházejí většinou v chráněných oblastech.

Skutečnost: Není to pravda - zhruba polovina lyžařských tratí leží mimo chráněná území. Pokud některé tratě jsou v CHKO, nebo národních parcích, významný díl z těchto ploch leží jen v ochranném pásmu a nikoliv přímo v některé z chráněných zón.

Pod technickým sněhem půda snadněji promrzá a může na ní vzniknout vrstva ledu, po níž voda při jarním tání rychleji mizí do údolí, místo aby se vsákla a doplnila zásoby podzemních vod.

Skutečnost: Vytvoření souvislé plochy ledu, po které by voda odtékala, je téměř nereálné a následkem by stejně byl jen návrat vody zpět do původního koryta. Navíc je zde paradoxně vytýkáno, že se nevsákne veškerá voda – pokud bychom ji ale nepřeměnili na sníh a nechali protéct potokem, nevsákla by se potom vůbec žádná...

Výroba sněhu působí hlukové a světelné znečištění, které lidem i zvířatům škodí.

Skutečnost: Zasněžovací zařízení podléhají předpisům a daným hlukovým i světelným limitům, které jsou běžně kontrolovány.

Závěr

Pokud chceme posuzovat činnost v lyžařských areálech a dělat z toho širší závěry, je nutno tak činit z určitého nadhledu a komplexně. **Tedy nejen z hlediska ochrany přírody, ale je třeba uvažovat celkové dopady této činnosti, včetně celospolečenských souvislostí.** Každá lidská činnost zanechává nějakou ekologickou stopu. Z tohoto pohledu jasně převažují pozitivní dopady v oblasti celospolečenského zájmu – zejména udržení a podpora zaměstnanosti a rozvoj cestovního ruchu, jako jedněch z podstatných prvků života horských regionů.

Je faktem, že zasněžování zlepšuje spolehlivost sněhových podmínek v horském středisku a tím stabilizuje místní ekonomiku a zaměstnanost. Je doložen poměr, že 1 Kč utracená ve skiareálu, znamená až 7 Kč utracených v dalších navazujících službách. Nebude-li provozně fungovat skiareál, bude to znamenat problém pro celý horský region.

Horská střediska v ČR se velmi často nacházejí v pohraničních regionech, kde je dnes zásadním problémem snižující se počet trvale bydlících obyvatel, a to zejména z důvodu nedostatku pracovních příležitostí. Přitom je v horských obcích v rámci cestovního ruchu evidováno přes 45 tis. pracovních úvazků.

Zcela evidentní je také celkový ekonomický přínos pro stát, když na našich horách jsou vytvářeny přínosy do veřejných rozpočtů v celkové výši přes 12 mld. Kč ročně.

Z výše uvedených důvodů považujeme deklarace o údajné škodlivosti technického zasněžování za neopodstatněné, zavádějící a z celospolečenského hlediska za nebezpečné.

Vrchlabí, 29. 1. 2018
za AHS ČR
Libor Knot, ředitel